



Til Magistraten
Baggrund til magistratsmødet 19. juni 2017

29. maj 2017
Side 1 af 10

Åbenhed i Aarhus Kommune

Baggrund

Byrådet har besluttet, at Aarhus skal være en åben kommune.

Åbenhed og offentlighed ifht. borgerne sikres bl.a. gennem at dagsordener, referater, politikker og planer, postlister, besvarelse af 10-dages forespørgsler fra partierne, at byrådets udgifter m.v. ligger offentligt tilgængelige på kommunens hjemmeside m.v.

Involvering af borgerne sker bl.a. gennem høringer, borgermøder, mulighed for foretræder for de politiske udvalg etc.

Herudover foretages besvarelse af borgerhenvendelser, aktindsigter fra journalister osv.

I det foreliggende notat gives en samlet statusbeskrivelse af de forskellige nuværende aktiviteter med henblik på åbenhed i Aarhus Kommune.

Tidligere beslutninger

Aarhus Kommune har siden 1992 haft åbne postlister.

I 2004 vedtog Byrådet en "Århusmodel for borgerinddragelse" på planlægningsområdet.

Større åbenhed indgik også som et vigtigt element i den politiske aftale om "Styring, struktur og samarbejdskultur", vedtaget i Byrådet 19. marts 2013. Som følge heraf er der arbejdet med øget borgerinddragelse, medborgerskab, styrket dialog med borgerne m.v.

I indstillingen om "Åbne møder i Aarhus Kommune" besluttede Byrådet 18. februar 2015, at dagsordener og bilag til Magistratens møder er synlige på hjemmesiden fra om torsdagen når dagsordenen udsendes, mod tidligere først mandag efter magistratsmødets afholdelse.

Ligeledes blev dagsordener og bilag til udvalgenes møde gjort offentligt tilgængelige på hjemmesiden.

Efterfølgende har Byrådet 3. februar 2016 vedtaget indstilling om "Styrket borgerkontakt" (borgervejlederfunktion, håndtering af borgerklager, borgermæglerfunktion m.v.).

BORGMESTERENS AFDELING

Sekretariat og Kommunikation
Aarhus Kommune

Borgmester- og Ledelsessekretariatet

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 89 40 21 49

Direkte e-mail:
pm@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sag: 17/015739-1
Sagsbehandler:
Peter Marker



Den 9. marts 2016 vedtog Byrådet en ny "Medborgerskabspolitik" for Aarhus Kommune.

29. maj 2017
Side 2 af 10

I december 2016 er offentliggjort en ny APP med ledelsesinformation til Byrådet, som ligeledes kan tilgås af pressen, borgerne m.v. på kommunens hjemmeside.

Senest har Magistraten på mødet 19. december 2016 ønsket en fornyet og yderligere indsats i forhold til at få mere post på de åbne postlister.

Det er ligeledes tidligere besluttet, at der tages initiativ til dialog med den lokale presse og uddannelsesinstitutionerne om yderligere tiltag for åbenhed i Aarhus Kommune.

Åbenhed i Aarhus Kommune

Åbne byrådsmøder

I henhold til lov om kommuners styrelse skal kommunalbestyrelsen fastlægge en mødeplan, som skal offentliggøres i begyndelsen af hvert år. Ordinært møde skal afholdes mindst en gang om måneden, og tid og sted for møderne offentliggøres.

Dagsordener og bilag til byrådsmøderne gøres tilgængelige for borgerne, pressen m.v. på kommunens hjemmeside, samtidig med at de udsendes til byrådets medlemmer.

Byrådets møder er offentlige, og enhver har adgang til at overvære de åbne punkter på byrådets dagsorden.

Debatten fra byrådsmøderne live-streames på internettet, så alle har mulighed for at følge debatterne.

Beslutningsreferat fra byrådsmøderne offentliggøres på hjemmesiden.

Det endeligt vedtagne årsbudget og en kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagsårene skal offentliggøres inden det kommende årsregnskabsårs begyndelse. Ligeledes skal det endeligt godkendte regnskab offentliggøres.

Udvalgsmøder og foretræder

De faste udvalg under Byrådet har jf. kommunens styrelsesvedtægt til opgave at afgive skriftlig betænkning over de sager, som henvises af Byrådet til behandling i det pågældende udvalg.

Borgmester og rådmænd skal stå til disposition for udvalgene med enhver oplysning, som udvalget måtte fordrø vedrørende sagerne.



29. maj 2017
Side 3 af 10

Dagsordener og bilag til udvalgsmøderne er offentligt tilgængelige på kommunens hjemmeside forud for møderne i udvalgene.

På udvalgsmøderne har berørte borgere, interesseorganisationer, virksomheder m.v. mulighed for at få foretræde og fremlægge synspunkter for udvalgene.

Beslutningsreferat fra udvalgsmøderne offentliggøres på hjemmesiden.

10-dages forespørgsler

Ethvert byrådsmedlem kan anmode borgmesteren henholdsvis rådmanden om en skriftlig besvarelse af konkrete spørgsmål. Spørgsmålene skal besvares inden 10 dage.

Besvarelserne af 10-dages forespørgslerne ligger offentligt tilgængelige på hjemmesiden.

Postlister

Aarhus Kommunes retningslinjer for åbne postlister blev vedtaget af Byrådet tilbage i 1992.

Byrådet besluttede dengang, at indgående dokumenter stilet til Byrådet, Magistraten, magistratsafdelingerne, borgmesteren og rådmændene, skal være tilgængelige på den åbne postliste, hvis dokumenterne i deres helhed er omfattet af offentlighedslovens regler om aktindsigt.

I indstilling om "Offentliggørelse af postlister på Århus Kommunes hjemmeside" besluttede Byrådet i 2003, at den eksisterende ordning med åbne postlister blev udvidet til at omfatte ind- og udgående korrespondance i sager, der afgøres på magistratsafdelingsniveau eller forvaltningsniveau.

Samtidig hermed blev der udarbejdet nærmere retningslinjer for anvendelse af postlisterne.

Med henblik på at få mere post på de offentlige postlister vedtog Byrådet i 2007 nye retningslinjer for postlisterne.

Formålet med de åbne postlister er, at borgerne, virksomheder, interesseorganisationer, pressen m.v. løbende kan følge med i, hvad der sker i kommunen, gennem størst mulig indsigt i den post, som modtages og sendes til/fra Aarhus Kommune.

De retningslinjer, som Byrådet har vedtaget i forhold til postlisterne, er mere vidtgående end reglerne i offentlighedsloven.



29. maj 2017
Side 4 af 10

Aktindsigt

I henhold til Offentlighedslovens § 7 har borgere, pressen m.v. adgang til indsigt i sager i det offentlige.

Aktindsigten omfatter retten til at få adgang til dokumenter, som er indgået til eller oprettet af en myndighed m.v. som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed.

Der håndteres i Aarhus Kommune en lang række aktindsigtssager årligt.

Håndtering af aktindsigter i de forskellige magistratsafdelinger sker efter de enkelte afdelingers retningslinjer.

For aktindsigter der går på tværs af kommunen gælder, at de som udgangspunkt koordineres fra Borgmesterens Afdeling, hvorfra de også besvares på vegne af hele kommunen.

Både den indgående aktindsigt og det udgående svar er pr. definition del af en sagsbehandling, hvorfor der altid oprettes en sag i eDoc om den enkelte aktindsigtsanmodning, ligesom både anmodningen og svaret som udgangspunkt altid bør journaliseres, så det fremgår af den åbne postliste.

Hjemmesiden/socialt medier

På Aarhus Kommunes hjemmeside ligger kommunens overordnede politikker, planer og strategier samlet på en fælles side.

Endvidere er det under de enkelte emner muligt for borgerne at orientere sig i gældende beslutninger, tilbud, serviceydelser m.v. på alle kommunens forskellige områder.

Aarhus Kommune har også oprettet en fælles Facebook-side, som borgerne har mulighed for at følge. Evt. kommentarer eller forslag fra borgerne som giver anledning til sagsbehandling skal sendes pr. mail til kommunens officielle elektroniske postkasser.

Endvidere findes en lang række decentrale Facebook-sider i de enkelte forvaltninger, f.eks. om byudvikling og byggeri, "Vi der cykler i Aarhus", brugerbladet "Vital" på ældreområdet, "Sammen bevæger vi Aarhus" i Kultur og Borgerservice, Musikhuset m.v.

Pressemeddelelser og pressekontakt

Der udsendes løbende pressemeddelelser fra de respektive magistratsafdelinger i Aarhus Kommune.



29. maj 2017
Side 5 af 10

Pressemeddelelserne giver ofte anledning til omtale i pressen (aviser/dagblade, lokalaviser (Aarhus Stiftstidende, JP Aarhus, Lokalavisen Aarhus m.fl.), radio og tv-omtale (P4 Østjylland, nyheder i TV2 Østjylland), internet nyhedstjenester m.v.

I en række tilfælde udsendes pressemeddelelser i forbindelse med, at forslag til nye projekter, indstillinger til Magistraten og Byrådet præsenteres/offentliggøres.

Pressemeddelelserne er dermed også med til at understøtte åbenhed i forhold til borgerne omkring beslutninger på vej, og til at danne grundlag for en offentlig debat, inden beslutninger træffes.

Der foregår herudover også en løbende servicering af pressen/medierne i forhold til kontakt til borgmester, rådmænd m.v. i forbindelse med kommentarer til aktuelle sager m.v.

Materiale fremlagt på biblioteker/medborgercentre

En stor del af informationsmateriale, pjecer m.v. fra de forskellige dele af kommunen er fremlagt til offentligheden på kommunens biblioteker/medborgercentre.

Der er foruden hovedbiblioteket på DOKK1 også 18 lokalbiblioteker/medborgercentre i de forskellige bydele og lokalsamfund i kommunen.

Høringer/borgermøder

I forbindelse med udarbejdelsen af indstillinger, større beslutninger, besparelser/sparerunder m.v., foretages i mange tilfælde forudgående høring, hvor berørte borgere, organisationer, institutioner m.v. har mulighed for at afgive høringssvar.

Høringssvar kan afgives skriftligt pr. mail til magistratsafdelingernes hovedpostkasser. Efter konkret vurdering stilles desuden et "høringsmodul" til rådighed på kommunens hjemmeside."

I forbindelse med udarbejdelse af politikker (f.eks. kulturpolitikken, børn og unge-politikken osv.) sker der også typisk en høj grad af interessentinddragelse, ligesom der i høringsfasen ofte oprettes en særlig hjemmeside, hvor borgere har mulighed for at give deres mening til kende.

Høringssvar vedlægges typisk som bilag og går med sagsfremstillingen frem til beslutning i Magistraten og Byrådet.

Inddragelse ifbm. fysisk planlægning/byudvikling

På planlægningsområdet er i lovgivningen fastlagt en række bestemmelser om høringer af planstrategi, kommuneplan, og lokalplaner.



29. maj 2017
Side 6 af 10

Endvidere har Byrådet i 2004 vedtaget en "Århus-model for borgerinddragelse" på planlægningsområdet.

På kommunens hjemmeside kan man som borger følge med i igangværende udarbejdelse af nye lokalplaner. For hvert lokalplanforslag er der en tidslinje, så man kan følge med i, hvor langt forslaget er i processen.

I tilfælde af at et projekt/en lokalplan kræver ændring af kommuneplanen, gennemføres en forudgående offentlig høring, inden udarbejdelse af lokalplanforslag igangsættes. I forbindelse med en evt. forudgående offentlig høring udarbejdes en folder, der udsendes i tre uger i et nærmere geografisk afgrænset høringsområde.

Efter lokalplanforslag er udarbejdet, fremsendes det til Byrådet til godkendelse til offentlig fremlæggelse.

Efter 1. behandlingen i Byrådet, bliver forslaget sendt i offentlig høring. Det skal ske i en periode på mindst 8 uger. I denne periode kan interesserede borgere indsende deres bemærkninger til forslaget. Der kan i denne fase også blive afholdt borgermøder o.lign.

Efter høringsfristen og behandling af bemærkninger udarbejder Teknik og Miljø en byrådsindstilling med kommentering af de under offentlighedsfasen indkomne bemærkninger. Der er i indstillingerne til Byrådet et særskilt afsnit om borgerinddragelsen.

Byrådet træffer herefter ved 2. behandlingen beslutning om endelig vedtagelse af lokalplanen.

Lokalplanen skal offentliggøres inden 8 uger gældende fra tidspunktet for den endelige vedtagelse i Byrådet.

Åbne kontorer/træffetid

Mange af rådmændene har jævnligt åbent kontor/træffetid, hvor borgerne har mulighed for at komme og fremlægge sager og synspunkter.

Åben træffetid annonceres i de lokale medier/pressen.

Tilsvarende har borgere, interesseorganisationer, virksomheder m.v. altid mulighed for at henvende sig, bede kommunens chefer og embedsmænd om møder ("åbne døre").

Der holdes løbende en lang række af sådanne møder.



29. maj 2017
Side 7 af 10

Åbne referater fra administrative møder

I indstillingen om "Åbne møder i Aarhus Kommune" besluttede Byrådet 18. februar 2015, at rådmændene kan beslutte, at referater fra administrative møder gøres tilgængelige på hjemmesiden.

Mødereferater fra rådmands- og chefmøder/chefteammøder fra flere af magistratsafdelingerne lægges som følge heraf offentligt tilgængeligt på hjemmesiden.

Råd og nævn

Der er i kommunen nedsat en række forskellige råd og nævn, hvor interesseorganisationer, foreninger, borgere m.v. er repræsenteret.

Eksempelvis er Ældrerådet talerør for alle over 60 år i forhold til kommunen. Ældrerådets opgave er at rådgive byrådet om, hvordan politikken bør være for de ældre i Aarhus Kommune. Det betyder bl.a., at Ældrerådet udtaler sig om alle byrådsindstillinger, der handler om forhold for ældre, inden de fremsendes til byrådet.

Tilsvarende findes f.eks. Frivilligrådet, Handicaprådet, Udsatterådet, Det Grønne Råd m.v.

Forældrebestyrelser og beboer- og pårørenderåd

Forældre til børn i dagtilbud, skole og fritidstilbud indgår i et dagligt samarbejde med Aarhus Kommunes medarbejdere om børnenes trivsel, læring og udvikling.

En del af forældrene medvirker i forældrebestyrelser og -råd til at sikre det gode samarbejde om væsentlige beslutninger. Desuden kan bestyrelser og råd fungere som et talerør til at kommunikere den daglige pædagogiske praksis og forventninger til forældreinvolveringen til den brede kreds af forældre.

Bestyrelserne er således et eksempel på åbenhed omkring en væsentlig del af Aarhus Kommunes virksomhed.

På ældreområdet er der tilsvarende brugerråd og beboer- og pårørenderåd i de forskellige lokalcenterområder, hvor der er mulighed for beboerne på lokalcentre/ plejehjem og deres pårørende at have en dialog med personalet og kommunen om relevante spørgsmål.

Fællesråd

Der findes i dag 29 fællesråd, rundt om i de forskellige lokalområder i Aarhus Kommune.



Fællesrådene er typisk paraplyorganisationer for de forskellige foreninger i deres lokalområde, og fungerer som talerør for områdets beboere over for kommunen. Samtidig bidrager fællesrådet til, at informationer og debatoplæg fra kommunen når helt ud til borgerne.

29. maj 2017
Side 8 af 10

Aarhus Kommunes samarbejde med fællesrådene baserer sig på en samarbejdsaftale.

Fællesrådene inddrages så tidligt som muligt i alle sager af betydning for lokalområdet. Det kan for eksempel dreje sig om kommuneplanlægning, lokalplaner, placering af veje og stier og grønne interesser.

Her kan fællesrådene bidrage med vigtig viden, som er nødvendig for, at en beslutning ikke blot er rigtig for kommunen som helhed, men også passer bedst muligt til lokalsamfundet.

På vej- og trafikområdet sker der konkret inddragelse gennem dialog mellem Teknik og Miljø og Fællesrådene om lokale ønsker fra borgerne til veje, stier m.v. På baggrund heraf udarbejder Teknik og Miljø en årlig indstilling til Byrådet om "Anlægsprogram for vejsektoren".

Hvor det er relevant, inviterer de enkelte magistratsafdelinger fællesrådene til at deltage i tværgående konferencer og arbejdsgrupper vedrørende særlige opgaver for lokalområdet.

Det er samtidig muligt for fællesråd og Aarhus Kommune i samarbejde at udarbejde oplæg til planer for udvikling i lokalområderne.

I starten af hvert år holder fællesrådene et seminar med embedsmænd og repræsentanter for byrådet. Her drøftes samarbejdet mellem kommunen og fællesrådene, samtidig med at fællesrådene har mulighed for at udveksle erfaringer og ideer.

Børn- og Unge-byrådet

Børn og Unge-byrådet i Aarhus består af 31 unge i alderen 13-17 år, som bliver valgt som repræsentanter for deres område til at sidde i Børn og Unge-byrådet i ét år. Børn og Unge-byrådet kan sende forslag til Aarhus Byråd.

Desuden mødes de to byråd til åben dialog mindst én gang om året, og de unge har således flere muligheder for at rådgive Aarhus Byråd og påvirke beslutningerne i byrådet.

Borgervejleder/borgermægler

I forlængelse af den politiske aftale om "Styring, struktur og samarbejds-kultur" er igangsat tværgående indsats i kommunen om "Styrket borgerkon-



takt" (borgervejlederfunktion i alle afdelinger, håndtering af borgerklager, borgermæglerfunktion m.v.).

29. maj 2017
Side 9 af 10

Formålet er at hjælpe og vejlede borgerne, så man får svar hurtigst muligt, og man om muligt får løst borgernes problemer uden behov for lang og besværlig skriftlig klagesagsbehandling m.v.

Medborgerskabspolitik

Byrådet vedtog 9. marts 2016 en ny "Medborgerskabspolitik" for Aarhus Kommune.

Medborgerskabspolitikken handler om, hvordan vi sammen fastholder og udvikler et socialt, økonomisk og bæredygtigt velfærdssamfund. Borgernes deltagelse og reelle indflydelse er uundværlig i byplanlægningen og udviklingen af Aarhus.

Udgangspunktet er, at alle parter, som har relevans for en sag, er med til at definere, hvad vi ønsker at opnå og hvordan vi gør det.

Når kommunen ønsker at gennemføre initiativer, der vedrører borgerne, skal inddragelsen ske så tidligt, at der er reel mulighed for at påvirke processer og resultater. Alle grupper skal kunne inddrages. Det er kommunens ansvar at vise, hvilke muligheder der er for at påvirke en sag. "

Med til denne service hører kvalificerede og velbegrundede svar til borgerne om beslutninger og afgørelser.

Deltagerbudgetter/samskabelse

I forlængelse af Byrådets vedtagelse af Medborgerskabspolitikken er indført forsøg med deltagerbudgetter/borgerbudgettering på forskellige områder i kommunen.

Deltagerbudgetter går ud på, at en del af kommunens budgetter lægges ud til borgerne i f.eks. et lokalområde, som herefter er med til at bestemme, hvad pengene skal bruges til.

Tilsvarende arbejdes der intenst i kommunen på øget samskabelse med borgerne. I forbindelse med Frivillighovedstad 2018 nedsættes et særligt ad hoc-udvalg under Byrådet, som skal arbejde med øget frivillighed og samskabelse med borgerne.

Digitale bydele/digital borgerkontakt

Der er de seneste år gennemført forsøg med digitale bydele, hvor der har været opstillet digitale infostandere en række steder, hvor borgerne har mulighed for at indsende forslag, bemærkninger, kommentarer m.v. digitalt til kommunen.



29. maj 2017
Side 10 af 10

Der er endvidere indført en digital "BorgerTipp" APP, hvor borgerne har mulighed for via smartphone at indsende billeder og tekst på vej- og trafikområdet, hvis der er huller i veje/fortove, beskadigede vejskilte m.v. Det har været en stor succes.

Ledelsesinformation

Byrådet ønsker at få mere og bedre ledelsesinformation, så man bedre kan følge med i udviklingen, ud over den rapportering som bl.a. sker i indstillinger, regnskabet m.v. Det gælder f.eks. inden for befolkningsudvikling, beskæftigelse/arbejdsmarked, kommunens økonomi, sygefravær m.v.

I december 2016 er offentliggjort en ny APP med ledelsesinformation til Byrådet, som ligeledes kan tilgås af pressen, borgerne m.v. på kommunens hjemmeside.

APP'en er desuden opsat sådan, at brugerne kan tilmelde sig at få en adviseringsmail, når der kommer nye data i eksisterende rapporter, eller når der udgives nye rapporter.

Udgifter til rejser, repræsentation m.v.

På kommunens hjemmeside har pressen, borgerne m.v. mulighed for at se oplysninger om byrådsmedlemmernes personlige forhold (civilt erhverv, bestyrelsesposter, selskabsinteresser, selvstændig virksomhed), samt økonomiske forhold (vederlag, diæter, udgifter til avis, befordring, taxa, gaver, telefon, rejser etc.).

På hjemmesiden offentliggøres også de samlede omkostninger for de faste udvalgs studieture i den studietursrapport, som lægges på hjemmesiden under det enkelte udvalg. Ud over program og referater fra turen skal hver afdeling inkludere regnskab med pr. pr. deltager.

Tilsyn

Det generelle tilsyn med kommunerne blev indtil den 1. april 2017 af Statsforvaltningen. Herefter varetages tilsynet af Ankestyrelsen med Økonomi- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed.

Tilsynet kan se på, om en kommune eller region har overholdt lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Tilsynsrapporterne fremgår af den offentlige postliste, når de modtages som indgående post til Aarhus Kommune.

Herudover varetager embedslægeinstitutionen tilsyn med plejehjem, plejeboligbebyggelser og tilsvarende boligenheder i kommunerne, som fremgår af Byrådets dagsordener.